

УДК 001.891.573

Іван Руснак,
доктор воєнних наук, професор, заслужений
діяч науки і техніки України,
перший заступник міністра оборони України

Володимир Мірненко,
доктор технічних наук, професор, заслужений
працівник освіти України,
директор департаменту військової освіти і
науки МО України
ORCID ID 0000-0002-7484-1035

Максим Кас'яненко,
кандидат військових наук,
заступник директора департаменту
військової освіти і науки МО України
ORCID ID 0000-0002-3749-4441

Володимир Оліферук,
кандидат технічних наук, полковник,
Національний університет оборони України
імені Івана Черняхівського, м. Київ
ORCID ID 0000-0002-0722-7561

Дмитро Вітер,
доктор філософських наук,
старший науковий співробітник,
Національний університет оборони України
імені Івана Черняхівського, м. Київ
ORCID ID 0000-0002-7330-1280
DOI: 10.33099/2617-1775/2021-02/09-20

ІННОВАЦІЙНА ВІЙСЬКОВА ОСВІТА: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

У статті запропоновано перспективну модель системи військової освіти України, яка забезпечує імплементацію стандартів освіти та підготовки держав-членів НАТО в національній системі військової освіти. Проведені дослідження дали змогу визначити переваги запропонованої моделі військової освіти України з точки зору забезпечення набуття оперативних спроможностей Збройних Сил України, успішного виконання ними поставлених завдань, визначення ключових ініціатив щодо подальшого реформування системи військової освіти.

Ключові слова: вища освіта; інституційний розвиток; освіта та підготовка; професійна військова освіта; система військової освіти.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Інтереси національної безпеки і оборони, які пов'язані із запобіганням виникненню та розвитку збройних конфліктів на території держави, із забезпеченням її здатності протистояти зовнішній агресії, вимагають від Збройних Сил України постійно підтримувати та розширювати свої спроможності, протидіяти наявним і потенційним загрозам і небезпекам, урахувати зміни в безпековому, стратегічному і операційному середовищі, завчасно й адекватно реагувати на зміни форм, способів, характеру і основних принципів ведення збройної

боротьби. Сучасний розвиток Збройних Сил України, пов'язаний з необхідністю відстоювати територіальну цілісність держави у поєднанні з реалізацією стратегічного курсу на євроатлантичну інтеграцію, суттєво змінив пріоритети будівництва ЗСУ. Зміна форм і способів сучасної збройної боротьби, поступовий перехід ЗСУ на стандарти НАТО потребують формування нових підходів до освіти та підготовки офіцерів і військових фахівців. Існуюча модель системи військової освіти не враховує більшості сучасних тенденцій в освіті та підготовці офіцерів та військових фахівців, зменшуючи ефективність імплементації стандартів НАТО. Водночас, застарілі форми здійснення освітньої діяльності чинять опір інноваційному потенціалу професіоналізації військової освіти. З огляду на це, актуальним питанням є впровадження сучасної моделі військової освіти з урахуванням основних потреб і тенденцій будівництва Збройних Сил України, що виникають на шляху євроатлантичної інтеграції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемним питанням розвитку військової освіти приділяють увагу багато зарубіжних та вітчизняних науковців і практиків. Зокрема, у роботах [9-11; 13; 14; 16] досліджуються проблеми теоретичного обґрунтування сучасної моделі системи військової освіти, питання стандартизації, імплементації стандартів НАТО у вітчизняну систему військової освіти, визначаються стратегічні цілі, пріоритети та шляхи її розвитку, потенціал та можливості забезпечення потреб Збройних Сил України у висококваліфікованих кадрах тощо. Вітчизняні дослідження [2-5] звертаються до питань адаптації зарубіжного досвіду розвитку військової освіти, представленого в державах-членах НАТО, до потреб вітчизняної системи військової освіти. Проте питання обґрунтування інноваційної моделі військової освіти, яка б адекватно відображала сучасні тенденції будівництва Збройних Сил та створювала умови для забезпечення їх потреб у висококваліфікованих фахівцях, залишається актуальним.

Метою статті є обґрунтування інноваційної моделі системи військової освіти України.

Виклад основного матеріалу. Провідною тенденцією розвитку системи військової освіти у країнах-членах НАТО є її професіоналізація з метою підвищення ефективності підготовки офіцерів та військових фахівців. Досвід країн-членів НАТО свідчить про те, що система підготовки офіцерів та військових фахівців для сил безпеки і оборони має такі особливості: чітко виражена спеціалізація, інтенсивність та короткостроковість освітнього процесу. Водночас для підготовки офіцерських кадрів в якості пріоритетів визначається практичне спрямування навчання, що зорієнтовано на вирішення конкретних практичних завдань; вивчення важливих для безпеки держави предметів в області міжнародних відносин; якісний відбір кадрів для сил безпеки і оборони; використання принципу навчання протягом життя. Кардинальні зміни структури системи військової освіти, які характерні для більшості країн-членів НАТО, мають на меті побудову сучасної моделі професійної військової освіти, що забезпечує підготовку офіцерів, здатних на практиці вирішувати складні завдання, пов'язані з усім комплексом проблем,

що виникають в оперативному середовищі [3].

Варто зауважити, що ефективне вирішення проблем, пов'язаних із забезпеченням інтересів національної безпеки і оборони, не обмежується виключно застосуванням Збройних Сил (далі – ЗС) держави, які є лише одним з елементів системи забезпечення національної безпеки і оборони й мають співпрацювати, проводити спільні операції та заходи з іншими складовими сил безпеки й оборони. Потрібним є розширення можливостей сумісності не тільки на рівні видів та родів ЗС, але й на рівні міжвідомчої взаємодії та координації. Водночас мають бути створені умови для забезпечення сумісності видів та родів ЗС з підрозділами інших складових сил безпеки і оборони на всіх рівнях, що має на меті отримання якісної переваги, як основи успішного застосування військової сили, на підґрунті професіоналізації військової освіти, сучасний стан якої характеризується інституційною розгалуженістю, традиційною орієнтацією на фундаментальну підготовку [2; 12]. Це свідчить про нагальність потреби розвитку професійної складової військової освіти, змін у структурі системи військової освіти у безпосередньому зв'язку з вирішенням питань узгодженості процесів отримання вищої військової освіти, професійного та кар'єрного зростання офіцерів, що є одним з важливих пріоритетів підвищення боєздатності військ (сил), обумовлюючи необхідність трансформації системи військової освіти.

На сьогодні основні напрями трансформації військової освіти України визначені у законодавчій та нормативно правовій базі, відповідно до якої передумовами для розробки нової системи військової освіти є:

1. Розвиток Збройних Сил України здійснюється за стандартами НАТО, що сприяє досягненню сумісності зі збройними силами провідних держав світу.
2. Створення єдиної уніфікованої системи освіти та підготовки особового складу сил безпеки і оборони з урахуванням досвіду держав-членів НАТО.
3. Необхідність формування ефективної системи професійної військової освіти, інтегрованої в державну систему освіти.
4. Забезпечення централізованої підготовки особового складу сил безпеки оборони оперативного та стратегічного рівнів.
5. Професійна військова освіта має стати підґрунтям для формування професійної армії, як школи лідерства.
6. Реалізація принципу “Освіта впродовж військової кар'єри”.
7. Забезпечення якості вищої освіти та професійної військової освіти відповідно вимогам стандарту НАТО Vi-SCD 075-007 “Освіта і підготовка”.
8. Впровадження системи акредитації військової освіти у вищих військових навчальних закладах з урахуванням потреб та специфіки сил безпеки і оборони.

Ці напрями визначені з урахуванням євроатлантичних прагнень України й потребують обов'язкового врахування досвіду країн-членів НАТО щодо імплементації сучасної інноваційної моделі військової освіти у практику.

Досвід держав-членів НАТО, зокрема США, вказує на необхідність поєднання формальної і неформальної освіти [7; 8]. Одним з основних питань у цьому аспекті є забезпечення якості військової освіти. Водночас, як свідчить аналіз нормативно-правової бази НАТО з питань організації вищої освіти та

професійної військової освіти, система підготовки та освіти НАТО регламентується ієрархією керівних документів – від Політики до Директив [10; 15]. Ці керівні документи є основою для організації і провадження освітньої діяльності у навчальних закладах НАТО, національних закладах держав-членів Альянсу та країн-партнерів. Водночас керівні документи НАТО у сфері регулювання військової освіти передбачають поєднання освіти і підготовки.

Аналіз свідчить, що освіта та підготовка в навчальних закладах НАТО зосереджена на професійній підготовці, тобто проходженні L-курсів [6]. Така підготовка спрямована на набуття офіцерами та військовими фахівцями виключно військово-професійних компетентностей, не прив'язаних до функціональних особливостей конкретної посади, але враховує військові звання (Рис. 1.).

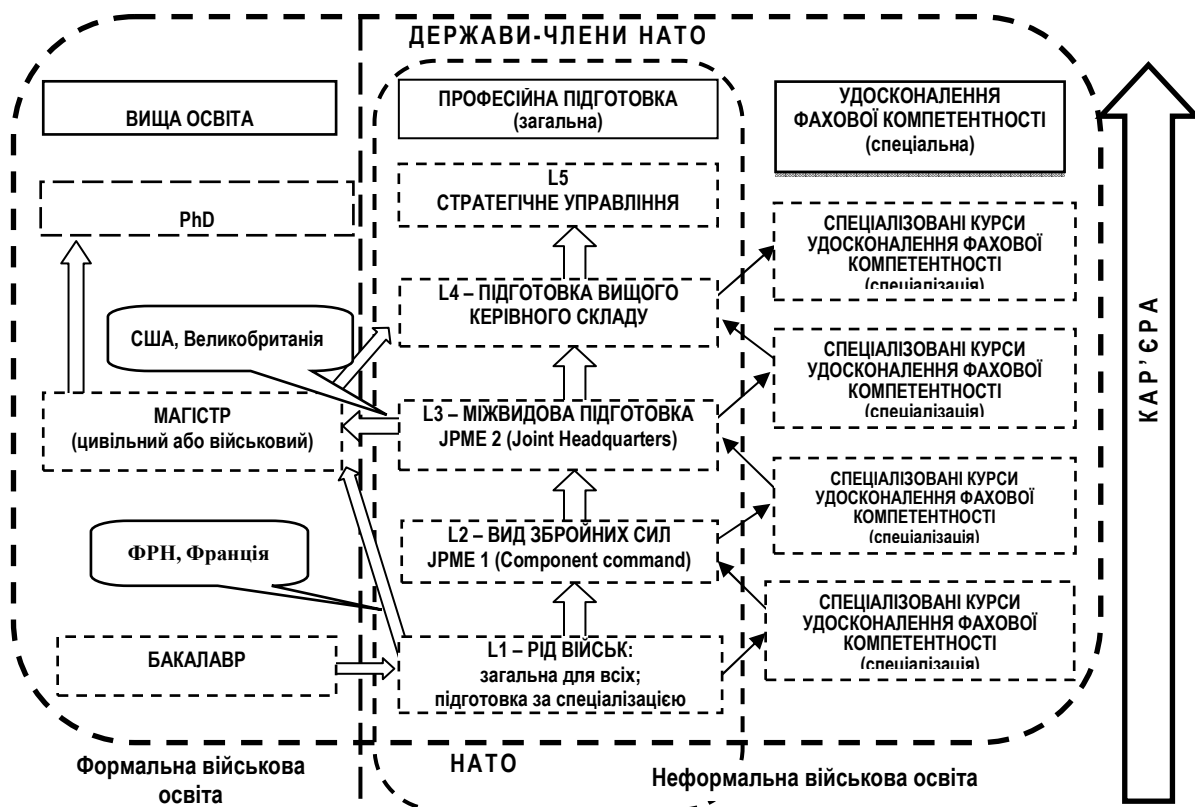

Рис. 1. Спрощена схема освіти та підготовки у державах-членах НАТО

Після проходження L-курсів відповідного рівня офіцер набуває компетентностей, які дають йому право обіймати посади офіцера в органах військового управління на рівні командування компоненти (Component command). Проходження курсу L-2 дає можливість обіймати керівну посаду в органах військового управління на рівні командування компоненти (Component command). Проходження курсу L-3 дає можливість обіймати керівну посаду офіцера органу військового управління на рівні Об'єднаного міжвидового штабу (Joint Head-quarters). Після проходження курсу L-4 офіцером отримує

можливість обіймати керівну посаду органу військового управління на рівні Об'єданого міжвидового штабу (Joint Head-quarters) або офіцера органу військового управління на рівні Вищого штабу союзницьких сил (SHAPE). Окремим етапом кар'єрного зростання є можливість проходження курсу L-5 (для генералів, адміралів, державних службовців вищого рівня, керівників сектору безпеки і оборони), розрахованого на забезпечення вищого рівня державно-політичного та військового управління.

Загальним принципом побудови підготовки в навчальних закладах НАТО є охоплення освіти та підготовки, а основними умовами функціонування системи військової освіти за досвідом держав-членів НАТО є: поєднання формальної і неформальної освіти шляхом інтеграції професійної військової освіти у вищу освіту та зарахування кредитів з неформальної освіти у формальну.

Для розробки перспективної інноваційної моделі системи військової освіти України доцільно взяти за основу систему освіти та підготовки НАТО у рамках єдиного комплексу навчальних закладів НАТО та національних навчальних закладів держав-членів НАТО [13]. Такий підхід повністю вкладається у рамки діючого національного законодавства, створюючи можливість для проведення необхідних трансформацій системи військової освіти. Так, відповідно до Закону України “Про освіту” визначено наступні види освіти: формальна, неформальна та інформальна [1]. У випадку з військовою освітою доцільно зазначити, що формальна освіта охоплює вищу освіту, а неформальна – професійну військову освіту та підвищення кваліфікації. При цьому формальна освіта передбачає досягнення здобувачами визначених стандартами вищої освіти результатів навчання відповідного рівня освіти (першого, другого, третього та наукового) і здобуття кваліфікацій, що визнаються державою. Неформальна освіта поділяється на дві підсистеми: професійна військова освіта та підвищення кваліфікації. Фактично, професійна військова освіта – це спеціалізована освіта, яка здобувається у неформальній освіті за освітніми програмами з метою набуття відповідних рівнів військової освіти (тактичного, оперативного та стратегічного), вдосконалення професійного рівня військового фахівця, набуття фахових компетентностей, що забезпечують виконання службових (бойових) функцій.

За наведеним підходом система військової освіти налічує три функціональні складові: вища освіта, професійна військова освіта та підвищення кваліфікації, які, в якості основних складових, формують модель системи військової освіти (Рис. 2). Вітчизняні науковці запропонували подібну модель, обґрунтувавши її на теоретичному рівні [6]. Зважаючи на її високий потенціал щодо практичної реалізації та імплементації основних принципів професійної військової освіти зарубіжних країн, зокрема країн-членів НАТО, у вітчизняну систему військової освіти, ми приймаємо запропонований вітчизняними науковцями підхід та модель за основу формування інноваційної моделі системи військової освіти, доповнивши її важливим елементом.

У представленій моделі основним інноваційним елементом є запропонована система професійної військової освіти, що є новітнім у вітчизняній системі військової освіти, створюючи умови отримання вищої

освіти, професійної військової освіти на основі принципу навчання протягом життя та забезпечуючи умови кар'єрного зростання офіцерів, успішного проходження ними служби у військах (силах), органах військового управління тощо.

Підчас навчання за освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра та магістра за цивільними галузями знань, курсанти проходять базовий курс професійної підготовки L-1A та L-1B. Така підготовка дозволить випускнику обіймати первинні посади у військових підрозділах (командир взводу, заступник командира роти). Перед призначенням на посаду командира роти офіцер обов'язково повинен пройти фаховий курс професійної освіти L-1C (рота) на базі видового ВВНЗ.

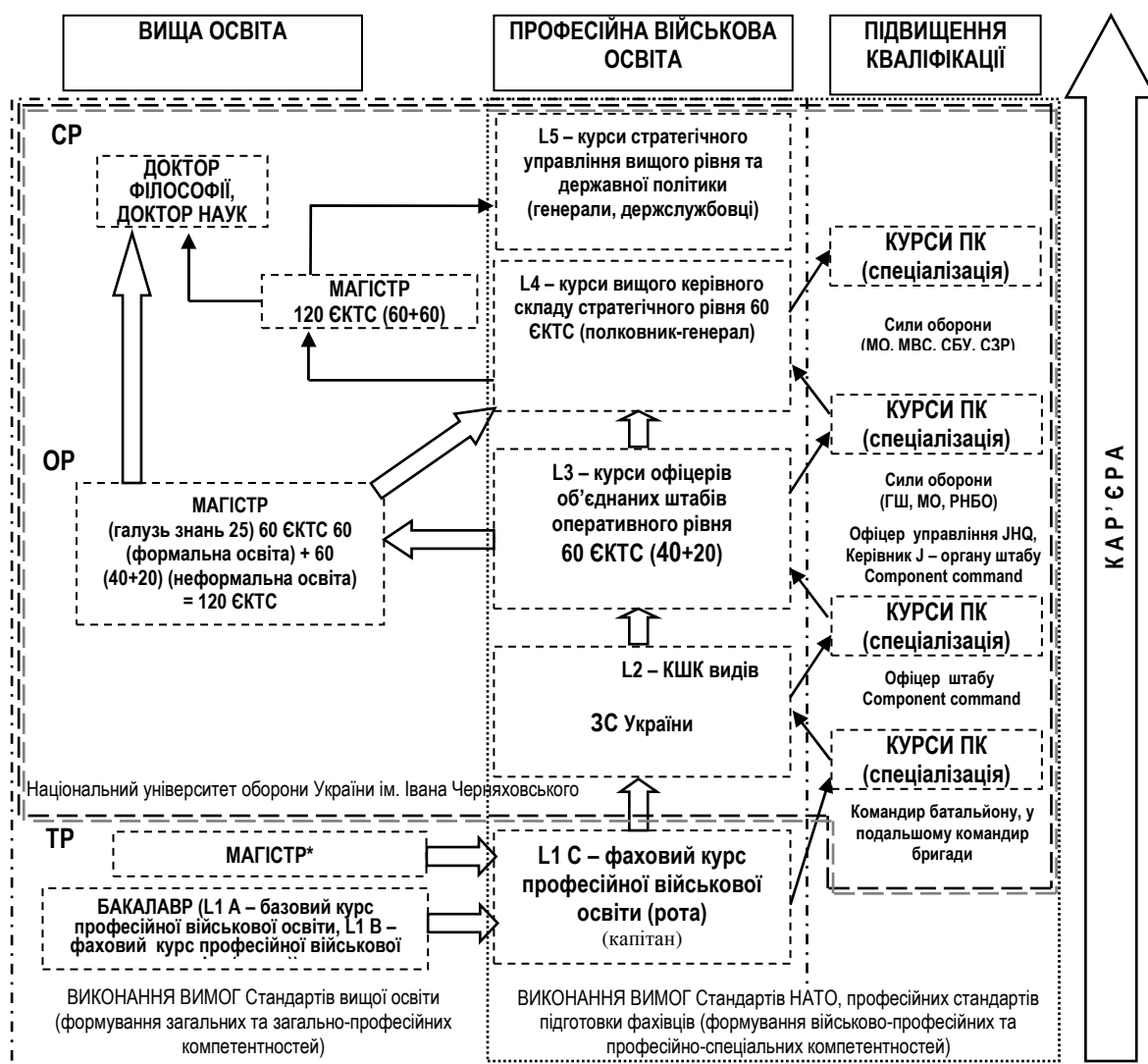

Рис. 2. Модель системи військової освіти та підготовки для офіцерського складу

У подальшому професійна військова освіта військових фахівців здійснюється на курсах L-2, L-3, L-4, L-5, за визначеним інституційним розподілом, який враховує рівень військової освіти ВВНЗ (тактичний, оперативний, стратегічний) та інституційні спроможності щодо забезпечення підготовки

фахівців на кожному рівні професійної військової освіти.

Підготовка на курсах L-1A, L-1B, L-1C та L-2 має проводитись в об'єднаних групах за видовою належністю Збройних Сил України. Підготовка на курсах L-3, L-4 та L-5 – в об'єднаних групах без видової належності усіх сил безпеки і оборони. Такий підхід дозволить сформувати єдине розуміння щодо планування та ведення об'єднаних операцій.

Слід зауважити, що однією з головних вимог до офіцерів, які плануються для призначення на керівні посади в органах військового управління, є здобуття ступеня вищої освіти магістр. Ураховуючи це, доцільно в документі про закінчення курсів L-(2-4) вказувати обсяг навчального навантаження в кредитах ЄКТС з метою подальшого їх трансферу в магістерську підготовку в якості освітніх компонентів, які сприяють набуттю здобувачем вищої освіти військово-професійних та професійно-спеціальних компетентностей та досягненню програмних результатів навчання.

Поряд із проходженням курсів L-2, L-3, L-4 з метою забезпечення виконання певних (специфічних) посадових обов'язків здійснюється підготовка офіцерів у системі курсів підвищення кваліфікації різної тривалості [6].

Зауважимо, що принципово важливим у запропонованій у нашій роботі моделі системи військової освіти, порівняно з попередніми варіантами, є введення курсів L-5. Так, якщо програми ПВО L-4 готують офіцерів до розробки та проведення воєнних операцій, у тому числі спільних операцій, під час проходження служби на посадах керівного складу в органах військового управління, то програми ПВО L-5 мають основним акцентом розвиток лідерських якостей генералів/адміралів і державних службовців у сфері міждержавної, міжвідомчої координації та взаємодії, розробці спільних стратегій і операцій у багатонаціональному середовищі, виконання службових обов'язків на керівних посадах у структурних підрозділах МОУ, ГШ ЗСУ, інших складових сил безпеки і оборони, центральних органах державної влади, до сфери відповідальності яких відносяться питання оборони та безпеки держави.

Фактично, запропонована інноваційна модель військової освіти представляє повністю узгоджену систему управління ВО, яка розвиває лідерів, що володіють навичками ведення війни, практичного та етичного застосування військової сили. Система ВО орієнтується на конкретні потреби і завдання функціональної сфери, забезпечуючи постійне підвищення рівня освіти, професійної підготовки та кваліфікації військових фахівців ЗС України, інших складових сил безпеки і оборони, досягнення ними високого рівня операційної сумісності, міжвідомчої взаємодії та координації під час планування і проведення спільних операцій на рівні об'єднаних штабів. Водночас, представлена модель забезпечує розвиток системи ВО, яка б створювала можливості для формування стратегічно мислячих військових фахівців, здатних творчо застосовувати військову силу під час проведення спільних операцій і ведення боротьби в умовах постійних змін операційного середовища з урахуванням загальних тенденцій розвитку системи національної та міжнародної безпеки, змін принципів та методів ведення збройної боротьби.

У цьому контексті доцільно акцентувати увагу на тому, що інноваційний

потенціал запропонованої моделі розкривається у можливості розвивати військову освіту як інтегровану до державної системи освіти, яка функціонує на засадах єдиної законодавчої та нормативно-правової бази, стандартах держав-членів НАТО й спрямована на забезпечення здобуття ступенів вищої освіти у вищих військових навчальних закладах (ВВНЗ), військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти (ВНП ЗВО), закладах фахової передвищої військової освіти (ЗФПВО), та здобуття рівнів військової освіти (тактичного, оперативного, стратегічного), створюючи умови для реалізації принципу безперервного навчання (навчання впродовж життя). Професійна військова освіта розглядається як складова системи ВО, що забезпечує професійний розвиток офіцерів та військових фахівців, тобто планомірний, прогресивний, такий, що здійснюється упродовж кар'єри, процес освіти, саморозвитку, набуття практичних знань, навичок та вмінь. ПВО являє собою єдине спільне прогресивне освітнє середовище, яке визначає і забезпечує напрям індивідуального розвитку офіцера упродовж служби та кар'єрного зростання на основі принципу безперервного навчання (навчання впродовж життя). Освітнє середовище ПВО структурує та упорядковує розвиток офіцерів для проходження служби на посадах у військах (силах) та в органах військового управління, об'єднуючи в єдиний комплекс ступені вищої освіти та рівні військової освіти таким чином, що кожен з них ґрунтується на результатах навчання, саморозвитку та отриманому досвіді, набутих раніше, розширюючи можливості навчання підчас проходження служби та кар'єрного зростання офіцерів шляхом поєднання з системою перепідготовки та підвищення кваліфікації. Освітнє середовище ПВО відображає спрямованість кожного рівня освіти та підготовки (L1–L5) на конкретний рівень ведення бойових дій та війни – тактичний, оперативний, стратегічний. Тому освітнє середовище ПВО на всіх рівнях військової освіти має узгоджуватись з програмами підготовки офіцерів у ЗСУ, визначених згідно Доктрини підготовки (J7).

Висновки. Проведені дослідження дали змогу визначити переваги запропонованої моделі системи військової освіти, до яких можна віднести:

інтегрованість системи військової освіти до державної системи вищої освіти та адаптованість до системи освіти та підготовки держав-членів НАТО; здатність системи військової освіти забезпечити кар'єрне зростання військовослужбовців; можливість взаємовизнання документів закладів освіти НАТО та України; забезпечення сертифікації за стандартами НАТО та акредитації освітніх програм за вимогами Міністерства освіти України; гнучкість, адаптивність системи, резистентність кризам; можливість усунення невідповідності державних нормативних документів, що регулюють та регламентують систему військової освіти та підготовки, нормативним документам системи освіти та підготовки держав-членів НАТО, зокрема, шляхом розроблення політик і доктрин; удосконалення системи нормативно-правового забезпечення розвитку системи військової освіти.

Імплементация та реалізація на практиці запропонованої інноваційної моделі системи військової освіти має можливість забезпечити потреби стейкхолдерів у висококваліфікованих, професійних кадрах, професійні

компетентності яких дозволяють виконувати службові обов'язки на посадах у військах (силах), органах військового управління різного рівня, у тому числі спільних, за стандартами і процедурами НАТО.

Перспективи подальших досліджень. Імплементация запропонованої моделі військової освіти потребує не тільки обґрунтування теоретичних положень, адаптацію сучасних принципів та підходів, які застосовуються у країнах-членах НАТО, до вітчизняної практики військового будівництва, невід'ємною частиною якого є військова освіта, але й розроблення практичних рекомендацій щодо стандартизованих документів, які регулюють питання розвитку системи військової освіти за стандартами НАТО, зокрема, політик, доктрин, директив тощо. Іншим важливим питанням, що потребує вирішення, є оптимізація системи взаємодії з усіма стейкхолдерами під час підготовки нормативних документів з метою створення єдиного освітнього простору, в якому були б представлені всі складові сектору безпеки і оборони держави.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України “Про освіту” від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. – URL: www.rada.zakon.gov.ua.
2. Вітер Д. Професіоналізація військової освіти в Україні: головні напрямки, зміст та перспективи / Д. Вітер, О. Мітягін // Військова освіта. – 2020. – №1(41). – С. 81-90.
3. Вітер Д. Стратегічні пріоритети підвищення боєздатності Збройних Сил України в контексті професіоналізації військової освіти: політики і процедури / Д. Вітер, О. Мітягін // Зб. наук. пр. ЦВСД. – 2020. – №1(68). – С. 133-137.
4. Оліферук В. Моделювання процесу розвитку військової освіти в Україні: принципи та підходи до стандартизації / В. Оліферук, Д. Вітер, Н. Шабатіна // Військова освіта. – 2020. – № 2(42). – С. 223-229.
5. Пунда Ю. Освіта – головна інвестиція в розвиток людського капіталу сектору безпеки і оборони України / Ю. Пунда // Наука і оборона. – 2018. – №1. – С. 34-40.
6. Тюрін В. Обґрунтування моделі підготовки фахівців Повітряних Сил у сучасних умовах / В. Тюрін, А. Салій, М. Кас'яненко, П. Опенько, О. Мартинюк // Наука і оборона. – 2019. – № 4. – С. 20-26.
7. CJCSI 1805.01B 15 May 2015, “Enlisted Professional Military Education Policy”, Joint Staff, Washington, D.C. 20318. – URL: <https://www.jcs.mil>.
8. CJCSI 1800.01F, Officer Joint Professional Military Education Policy, Instruction, Chairman of the Joint Chiefs of Staff, 1 December 2018. – URL: <https://www.jcs.mil>.
9. Johnson-Freese J. The Reform of Military Education: Twenty-Five Years Later / Joan Johnson-Freese // Orbis. A Journal of World Affairs. – Vol. 56. – №1. – 2012. – P. 135-153.
10. Joint Staff Officer's Guide 2000. JFSC-PUB-1. Norfolk, VA: National Defense University, Joint Forces Staff College, 2000. 456 p.
11. Kelley K. Getting to the Goal in Professional Military Education / Kevin P. Kelley, Joan Johnson-Freese // Orbis. A Journal of World Affairs. – Vol. 58. – №1. – Winter 2014. – P. 119-132.
12. Kohn R. First Priorities in Military Professionalism / Richard H. Kohn // Orbis. A Journal of World Affairs. – Vol. 57. – №3. – Summer 2013. – P. 380-389.
13. MC 458/3. Education, Training, Exercise and Evaluation Policy, NATO. – URL: <https://www.act.nato.int>.
14. Professional Military Education. A Cross-Cultural Survey / Ed. by Duraid Jalili and Hubert Annen. – Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Warszawa, Wien, 2019. – 234 p.
15. United States. Chairman of the Joint Chiefs of Staff. Officer Professional Military Education Policy (OPMEP). 1 December 2000. Washington, DC: JCS, 2000. “CJCSI 1800.01A”. – URL: <http://www.au.af.mil>.

16. Waggener A. Joint Professional Military Education. A Retrospective of the Skelton Panel / Waggener Anna T. // JFQ 77, 2nd Quarter 2015. – P. 55-59.

REFERENCES

1. Закон України “Pro osvitu” vid 5 veresnia 2017 roku № 2145-VIII. – URL: www.rada.zakon.gov.ua.
2. Viter D. Profesionalizatsiia viiskovoi osvity v Ukraini: holovni napriamky, zmist ta perspektyvy / D. Viter, O. Mitiahin // Viiskova osvita. – 2020. – №1(41). – S. 81-90.
3. Viter D. Stratehichni priorytety pidvyshchennia boiezdatnosti Zbroinykh Syl Ukrainy v konteksti profesionalizatsii viiskovoi osvity: polityky i protsedury / D. Viter, O. Mitiahin // Zb. nauk. pr. TsVSD. – 2020. – №1(68). – S. 133-137.
4. Oliferuk V. Modeliuvannia protsesu rozvytku viiskovoi osvity v Ukraini: pryntsyipy ta pidkhody do standartyzatsii / V. Oliferuk, D. Viter, N. Shabatina // Viiskova osvita. – 2020. – № 2(42). – S. 223-229.
5. Punda Yu. Osvita – holovna investytsiia v rozvytok liudskoho kapitalu sektoru bezpeky i oborony Ukrainy / Yu. Punda // Nauka i oborona. – 2018. – №1. – S. 34-40.
6. Tiurin V. Obgruntuvannia modeli pidhotovky fakhivtsiv Povitrianykh Syl u suchasnykh umovakh / V. Tiurin, A. Salii, M. Kasianenko, P. Openko, O. Martyniuk // Nauka i oborona. – 2019. – № 4. – S. 20-26.
7. CJCSI 1805.01B 15 May 2015, “Enlisted Professional Military Education Policy”, Joint Staff, Washington, D.C. 20318. – URL: <https://www.jcs.mil>.
8. CJCSI 1800.01F, Officer Joint Professional Military Education Policy, Instruction, Chairman of the Joint Chiefs of Staff, 1 December 2018. – URL: <https://www.jcs.mil>.
9. Johnson-Freese J. The Reform of Military Education: Twenty-Five Years Later / Joan Johnson-Freese // Orbis. A Journal of World Affairs. – Vol. 56. – №1. – 2012. – P. 135-153.
10. Joint Staff Officer’s Guide 2000. JFSC-PUB-1. Norfolk, VA: National Defense University, Joint Forces Staff College, 2000. 456 p.
11. Kelley K. Getting to the Goal in Professional Military Education / Kevin P. Kelley, Joan Johnson-Freese // Orbis. A Journal of World Affairs. – Vol. 58. – №1. – Winter 2014. – P. 119-132.
12. Kohn R. First Priorities in Military Professionalism / Richard H. Kohn // Orbis. A Journal of World Affairs. – Vol. 57. – №3. – Summer 2013. – P. 380-389.
13. MC 458/3. Education, Training, Exercise and Evaluation Policy, NATO. – URL: <https://www.act.nato.int>.
14. Professional Military Education. A Cross-Cultural Survey / Ed. by Duraid Jalili and Hubert Annen. – Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Warszawa, Wien, 2019. – 234 p.
15. United States. Chairman of the Joint Chiefs of Staff. Officer Professional Military Education Policy (OPMEP). 1 December 2000. Washington, DC: JCS, 2000. “CJCSI 1800.01A”. – URL: <http://www.au.af.mil>.
16. Waggener A. Joint Professional Military Education. A Retrospective of the Skelton Panel / Waggener Anna T. // JFQ 77, 2nd Quarter 2015. – P. 55-59.

РЕЗЮМЕ

Иван Руснак,

доктор военных наук, профессор,
заслуженный деятель науки и техники Украины,
первый заместитель министра обороны Украины

Владимир Мирненко,

доктор технических наук, профессор,
заслуженный работник образования Украины,
директор департамента военного
образования и науки МО Украины

Максим Касьяненко,
кандидат военных наук,
заместитель директора департамента военного
образования и науки МО Украины

Владимир Олиферук,
кандидат технических наук,
Национальный университет обороны Украины
имени Ивана Черняховского

Дмитрий Витер,
доктор философских наук, старший научный сотрудник,
Национальный университет обороны Украины
имени Ивана Черняховского

Иновационное военное образование: состояние и перспективы развития

В статье предложена перспективная модель системы военного образования Украины, обеспечивающая имплементацию стандартов образования и подготовки государств-членов НАТО в национальной системе военного образования. Проведенные исследования дали возможность определить преимущества предложенной модели военного образования Украины в аспекте обеспечения приобретения оперативных возможностей Вооруженных Сил Украины, успешного выполнения ими поставленных задач, определения ключевых инициатив в отношении дальнейшего развития системы военного образования.

Ключевые слова: *высшее образование; институциональное развитие; образование и подготовка; профессиональное военное образование; система военного образования.*

SUMMARY

Ivan Rusnak,
Doctor of military science, professor,
Ministry of defense of Ukraine,

Volodymyr Mirnenko,
Doctor of technical science, professor,
Ministry of defense of Ukraine,
Director of department military education and science

Maxim Kasianenko,
PhD (Military science),,
Ministry of defense of Ukraine,
Deputy Director of department military education and science

Volodymyr Oliferuk,
PhD (Technical science),
National defense university of Ukraine,
Center for military and strategic researches,
Head of military education and science department

Dmitriy Viter,
Doctor of philosophical science, senior researcher,
National defense university of Ukraine,
Center for military and strategic researches,
Lead researcher of military education and
science department

Innovative military education: state and perspectives of development

Introduction. The article deal with views on the military education system's in Ukraine

forming and development, the role in process of the Armed Forces of Ukraine building process. The perspective model of military education system in Ukraine, which ensures the NATO's standards of education and training implementation in the national military education system, proposed. In the perspective model was considered the high education system of Ukraine specific.

Purpose. *Background the innovative model of military education system of Ukraine.*

Methods. *The system of general scientific and special methods of theoretical and empirical research (analysis of scientific literature, systematization and generalization of materials, logic and comparative, content analysis) was used in order to realize the article purpose.*

Results. *The perspectives of law and normative regulation of the conception of the military education development process in Ukraine are considered. The necessity of making a changes to existing law and normative acts within a new tasks and callings that arises before Armed Forces of Ukraine, and priorities which determined by the foreign-political course of the state to Euro-Atlantic integration, argued. The proposals for forming the conception of the military education development in Ukraine that based on the standards and approaches which achieves in the state-members of NATO, represented.*

Originality. *The military education system must orient to concrete needs and tasks of functional sphere, ensuring the high level of professional training and qualification of military specialists in AF of Ukraine, other parts of safety and defense forces, that need using the new approaches for military education content forming with purpose of the achievement the high level of operational compatibility ensuring, interdepartmental interaction and coordination during the planning and making joint operations on the level of joint stabs according the standards and procedures of NATO.*

The new conception of the military education development in Ukraine implementation will achieve the professional military education system development, the harmonic unite the formal and informal education in frame of the common (joint) system of military education that will ensuring need level of education and training of military specialists and officers for deciding the tasks which arising before AF of Ukraine in contemporary. That making abilities for acquisition the operational responsibilities by the all parts of the defense and defense forces of the state.

Conclusion. *The innovative model of military education proposed. The model consists of three components: formal (high education), professional military education, and training the officers and military specialists. Researches are base for determining the benefits of proposed military education in Ukraine model in aspect of ensuring of the Ukrainian Armed Forces' operational abilities acquiring, successful making tasks, key initiatives determining for further reforming of the military education system.*

Key words: *education and training; high education; institutional development; professional military education; system of military education.*